

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2014 Г. И ПРЕЗ 2014 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През четвъртото тримесечие на 2014 г. брутният вътрешен продукт (БВП) възлиза на 22 692 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 11 602 млн., като на човек от населението се падат 1 607 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 1.3% на БВП през четвъртото тримесечие на 2014 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0.4% спрямо третото тримесечие на 2014 година.

През 2014 г. БВП възлиза на 82 164 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 42 010 млн. евро, като на човек се падат 5 808 евро. БВП за 2014 г. по предварителни данни нараства в реално изражение с 1.7% спрямо 2013 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Четвърто тримесечие на 2014 година

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт¹ през четвъртото тримесечие на 2014 г. възлиза на 22 692 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 3 144 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.56398 лв. за щатски долар БВП възлиза на 14 509 млн. долара и съответно на 2 010 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 11 602 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 607 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² (БДС) през четвъртото тримесечие на 2014 г. възлиза на 19 688 млн. лв. по текущи цени.

През четвъртото тримесечие на 2014 г. спрямо същото тримесечие на предходната година относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява с 0.3 процентни пункта до 3.8%. Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.6 процентни пункта и достига 25.4%. Относителният дял на

¹ Брутният вътрешен продукт по пазарни цени е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните отрасли на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите (които не са разпределени по сектори и отрасли). БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

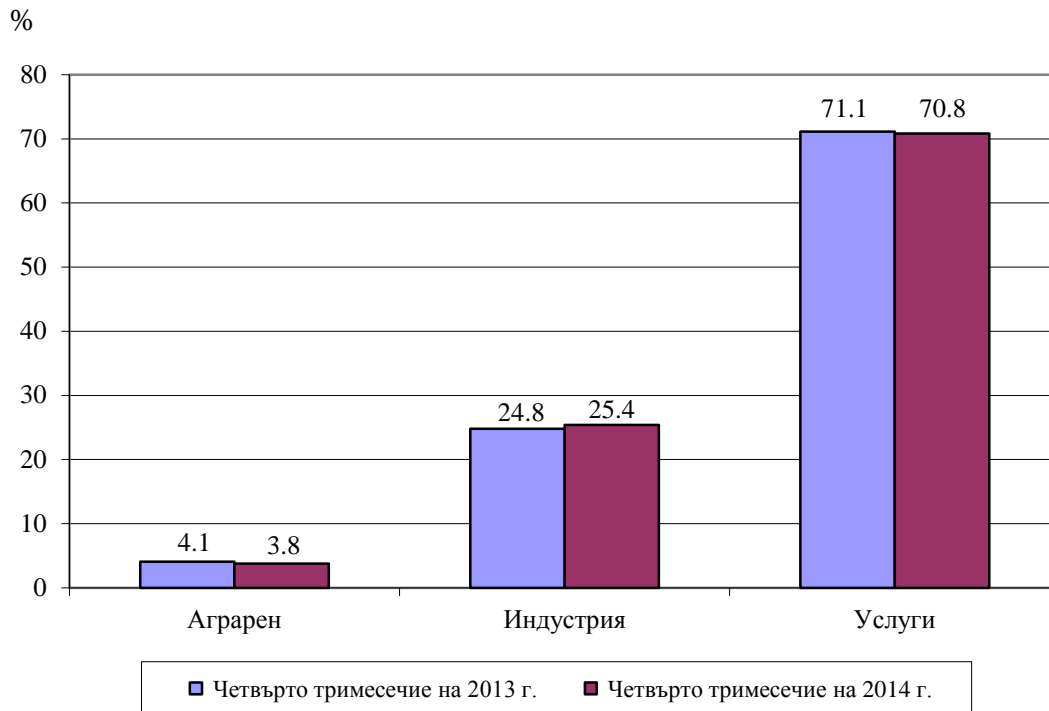
- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² Брутната добавена стойност по базисни цени е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени (преди начисляването на данъци върху продуктите и услугите, включително субсидиите върху продуктите) и междинните производствени разходи по цени на купувач.

добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, намалява до 70.8% при 71.1% през съответния период на предходната година.

Фиг. 1. Структура на brutната добавена стойност по икономически сектори през четвъртото тримесечие на 2013 и през 2014 година

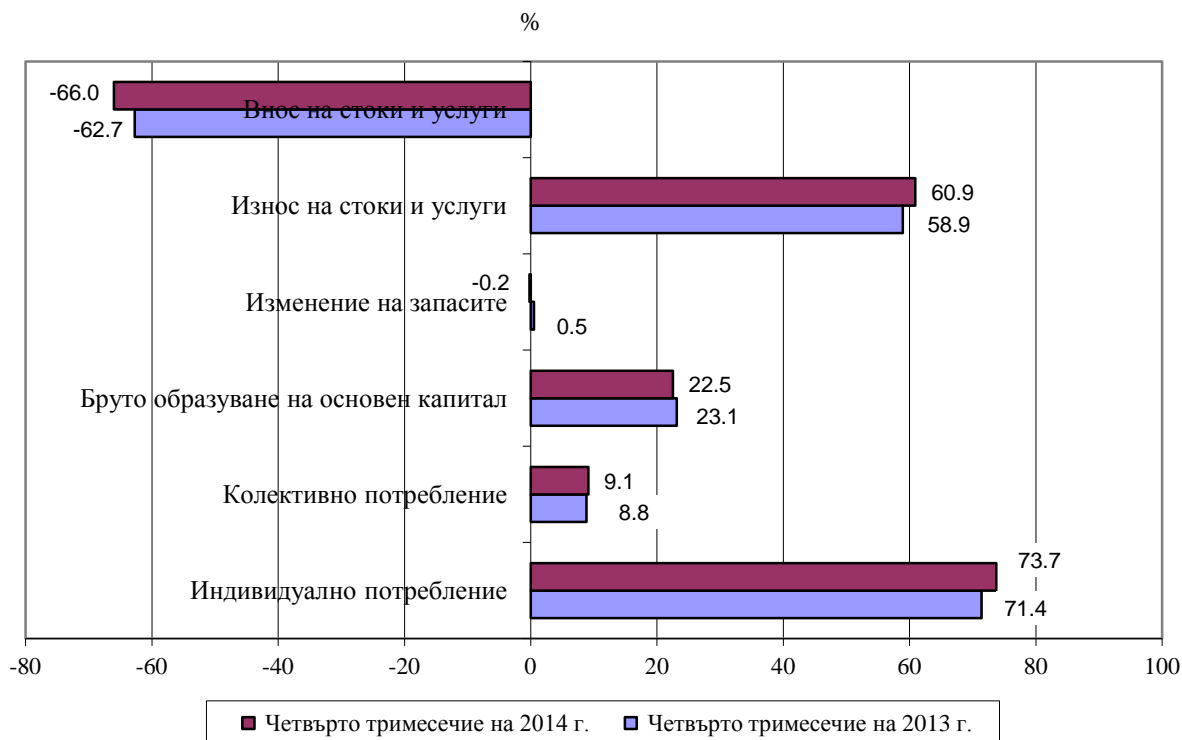
За крайното потребление¹ през четвъртото тримесечие на 2014 г. се изразходват 82.8% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 22.5% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно.

¹ Разходите за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² Бруто образуването в основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

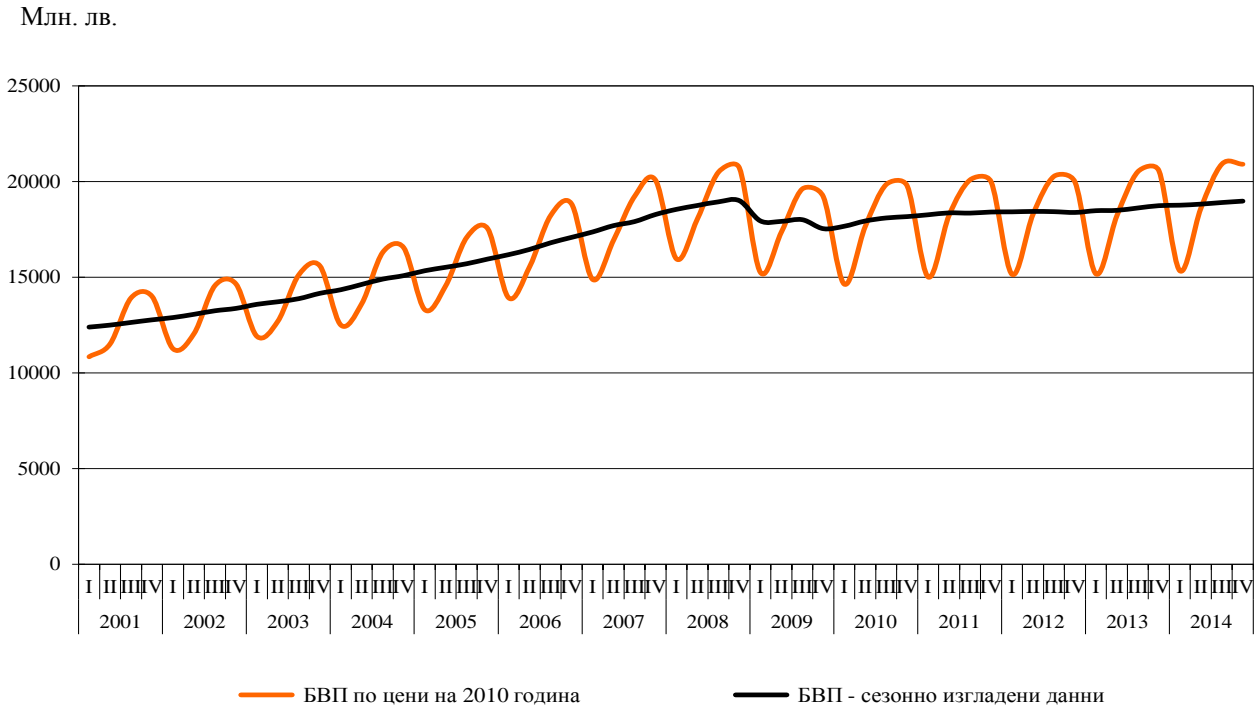

Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през четвъртото тримесечие на 2013 и през 2014 година

Фиг. 3. БВП по тримесечия
(По средногодишни цени на 2010 година)

Тримесечни изменения

През четвъртото тримесечие на 2014 г. БВП¹ нараства с 0.4% спрямо третото тримесечие на 2014 г. (табл. 2 от приложението), докато брутната добавена стойност в икономиката се увеличава с 0.3%.

По предварителни данни за четвъртото тримесечие на 2014 г. крайното потребление бележи ръст от 1.1% спрямо предходното тримесечие, а бруто образуването в основен капитал нараства с 0.6%. Износът на стоки и услуги се увеличава с 8.3%, а вносът на стоки и услуги - с 4.6%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане”. Процедурата се осъществява чрез прилагане на алгоритъма TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти. Параметрите на модела за сезонно изглаждане се определят в началото на всяка година.

Годишни изменения

БВП нараства с 1.3% през четвъртото тримесечие на 2014 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година.

През четвъртото тримесечие на 2014 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 1.2%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания растеж в: професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - с 4.3%, аграрен сектор - с 3.9%, промишленост - с 2.9%, операции с недвижими имоти - с 2.6%, финансови и застрахователни дейности - с 2.5%, търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - с 1.5%, и строителство - с 1.1%.

По отношение на компонентите на крайното използване принос за реалното увеличаване на БВП има нарастването на колективното потребление - с 1.6%, и на индивидуалното - с 0.9%. Бруто образуването на основен капитал бележи ръст от 3.3%. Вносът и износът на стоки и услуги отбелязват ръст съответно със 7.5 и 5.4% спрямо съответното тримесечие на предходната година.

2014 година

БВП за 2014 г., получен като сума от тримесечните данни, нараства в реално изражение с 1.7% спрямо 2013 година.

За 2014 година БВП достига номинален стойностен обем от 82 164 млн. лева (табл. 1 от приложението). Преизчислен в щатски долари при средно годишен валутен курс от 1.47437 лева за щатски долар, БВП възлиза на 55 728 млн. долари. На човек от населението се падат 11 360 лева от обема на показателя, или 7 705 долара. Преизчислен в евро БВП е съответно 42 010 млн., като на човек от населението се падат 5 808 евро.

Брутната добавена стойност възлиза на 70 666 млн. лева. Реалният стойностен обем на показателя е с 1.6% по-висок в сравнение с този достигнат през 2013 година.

Индустриалният сектор създава 28.3 % от добавената стойност на икономиката, което е с 0.4 процентни пункта повече в сравнение с 2013 година. Секторът на услугите създава 66.4, а аграрния сектор 5.3 % от добавената стойност.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на „Европейската система на национални сметки и регионални сметки“, 2010 - издание на Евростат, приети с Регламент № 549/2013 на ЕК.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в интернет страницата на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок до 15 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване. За официална е приета оценката на БВП по производствения метод. Различията в оценките на показателя по двата метода се посочват като небалансирана сума от страна на крайно използвания БВП.

---

¹ Вж. www.nsi.bg, Национални сметки.

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за четвъртото тримесечие на 2014 г. и за 2014 година¹
(Предварителни оценки)

		Четвърто тримесечие на 2014 г.			2014 г.		
		стойностен обем в текущи цени	относителен дял		стойностен обем в текущи цени	относителен дял	
			в БДС	в БВП		в БДС	в БВП
		млн. лв.	%	%	млн. лв.	%	%
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	19688	100.0	86.8	70666	100.0	86.0
2	Аграрен сектор	743	3.8	3.3	3722	5.3	4.5
3	Индустрия	4998	25.4	22.0	20035	28.3	24.4
4	Услуги	13947	70.8	61.5	46909	66.4	57.1
5	Корективи	3004		13.2	11498		14.0
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	22692		100.0	82164		100.0
	По елементи на крайното използване:						
7	Крайно потребление (8+9)	18790		82.8	65042		79.2
8	Индивидуално	16716		73.7	58188		70.8
9	Колективно	2074		9.1	6854		8.4
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	5065		22.3	17707		21.5
11	В основен капитал	5119		22.5	17291		21.0
12	Изменение на запасите	-54		-0.2	416		0.5
13	Външнотърговско салдо (14 – 15)	-1163		-5.1	-585		-0.7
14	Износ на стоки и услуги	13816		60.9	55791		67.9
15	Внос на стоки и услуги	14979		66.0	56376		68.6
16	Статистическа разлика	0		0.0	0		0.0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

	Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
	I трим. 2014 г.	II трим. 2014 г.	III трим. 2014 г.	IV трим. 2014 г.	I трим. 2014 г.	II трим. 2014 г.	III трим. 2014 г.	IV трим. 2014 г.
1 Брутна добавена стойност по икономически сектори:	0.1	0.4	0.4	0.3	2.2	2.3	1.9	1.2
2 Селско, горско и рибно стопанство	-0.7	1.5	2.7	0.3	-0.3	1.4	3.7	3.9
3 Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	0.8	0.8	0.7	0.5	3.7	3.6	4.0	2.9
4 Строителство	0.7	-0.5	0.4	0.5	-1.3	-1.1	-1.0	1.1
5 Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.1	0.8	0.3	0.3	1.8	2.2	1.7	1.5
6 Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.1	0.1	0.2	-0.4	1.7	1.8	0.7	0.0
7 Финансови и застрахователни дейности	2.2	1.3	-1.7	0.6	0.4	-1.7	0.0	2.5
8 Операции с недвижими имоти	-0.1	0.3	1.2	1.1	0.9	1.3	1.5	2.6
9 Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	1.7	0.3	1.3	0.9	6.0	2.2	7.8	4.3
10 Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	0.0	0.2	-0.2	0.0	2.6	2.3	0.8	0.0
11 Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-6.8	0.0	0.1	-0.6	2.1	1.8	-1.5	-7.3
12 Корективи	0.5	1.8	0.5	0.8	-1.7	1.6	2.5	3.7
13 Брутен вътрешен продукт	0.1	0.3	0.4	0.4	1.5	1.8	1.5	1.3
По елементи на крайното използване:								
14 Крайно потребление	0.3	-0.3	0.3	1.1	3.3	1.2	0.8	1.4
15 Индивидуално	0.2	-0.6	0.2	1.1	4.3	0.9	0.6	0.9
16 Колективно	0.5	0.4	0.2	0.5	2.1	1.7	1.0	1.6
17 Бруто капиталообразуване	.	.	.	.	.	.	.	.
18 В основен капитал	1.1	0.9	0.7	0.6	4.8	5.1	4.4	3.3
19 Изменение на запасите	.	.	.	.	.	.	.	.
20 Външно търговско салдо	.	.	.	.	.	.	.	.
21 Износ на стоки и услуги	-2.2	2.2	-2.6	8.3	2.1	3.0	-2.8	5.4
22 Внос на стоки и услуги	2.6	-0.5	0.7	4.6	5.5	3.7	2.6	7.5
23 Статистическа разлика	.	.	.	.	.	.	.	.

¹ По средногодишни цени на 2010 г., сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти.